

ДЖЕРЕЛА, ІСТОРИОГРАФІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ

УДК 378(477.43)(09)

В. Г. Байдич, В. В. Галатир, Ю. В. Олійник

УНІВЕРСИТЕТСЬКЕ ЖИТТЯ В м. КАМ'ЯНЦІ-ПОДІЛЬСЬКОМУ У СІЧНІ-БЕРЕЗНІ 1919 р. НА СТОРІНКАХ ЧАСОПИСУ «ЖИТТЯ ПОДІЛЛЯ» (до 100-річчя відкриття Кам'янець-Подільського державного українського університету)

Досліджується університетське життя в січні-березні 1919 р. та функціонування Кам'янець-Подільського державного українського університету, діяльність студентського та професорського контингенту, особливості навчального процесу, найбільш активні діячі в освітній та громадській сфері вишу м. Кам'янець-Подільського за публікаціями розміщеними на шпальтах газети «Життя Поділля». Із неї визначено, що запис слухачів на лекції із гістології, історії української мови та літератури проходив тривалий час, друкувались тексти лекцій які можна було придбати в бібліотеці, для вирішення браку викладацьких кадрів запрошувались професори та приват-доценти із інших вишів, І. Огієнком було вирішено питання про початок навчального процесу на математичному факультеті, до Кам'янець-Подільського окружного суду було подано на затвердження статуту товариства допомоги незможним студентам, представники університету брали активну участь у всеукраїнському університетському житті, продовжувався прийом на різні факультети університету, але обов'язковою умовою було володіння українською мовою, було визначено чіткий розклад занять на факультетах, при університеті організовувався студентський чоловічий хор, облаштовувався власний анатомічний театр.

Побачено, що велика увага приділялася громадським заходам, проведеним літературних вечорів, організації творчих колективів, окремим питанням було фінансове, існували проблеми із оплатою за навчання, проте малозабезпеченим студентам надавалась допомога, зібні – забезпечувались стипендіями. З'ясовано що друге навчальне півріччя тривало 3 місяці й «Різдвяні вакації» закінчилися 28 січня, після чого було продовжено II півріччя навчального року.

Ключові слова: Кам'янець-Подільський державний український університет, «Життя Поділля», Подільська губернська управа, Подільське українське товариство «Просвіта», університетська бібліотека, університетське життя.

22 жовтня 2018 р. виповнюється 100 років з часу заснування першого на Поділлі вищого навчального закладу де лекції читались українською мовою – Кам'янець-Подільського державного українського університету. Зважаючи на урочистості, що відбу-

вались під час святкування відкриття вишу, не меншою необхідністю наразі є проведення на найвищому рівні заходів пов'язаних із відзначенням столітнього ювілею. Зі свого боку, до уваги дослідників подається розвідка, яка доповнить уже існуючі наукові доробки про історію університету. Безперечно найбільше уваги та зусиль в розкритті подій та фактів з історії вищої освіти у Кам'янець-Подільському в своїх статтях та монографіях, збірниках документів, матеріалах приділив О. Завальнюк [1]. Також історію Кам'янець-Подільського університету початкового періоду функціонування досліджували А. Копилов, І. Тюрменко, та ін. [2].

Проте, деякі факти про перебіг університетського життя в першій квартал 1919 р. мало відомі. Тому метою дослідження є висвітлення діяльності студентського та професорського контингенту, особливості навчального процесу та визначення найбільш активних особистостей в університетському житті Кам'янця-Подільського в січні-березні 1918 р. за публікаціями розміщеними на шпальтах газети «Життя Поділля».

Після святкового відкриття університету про урочисті заходи на своїх сторінках почали публікувати ряд місцевих й всеукраїнських газетних видань. Не залишилась й остронь створена 15 грудня 1918 р. з ініціативи Подільської губернської управи та при підтримці Подільського українського товариства «Просвіта» щоденна незалежна, демократична газета «Життя Поділля». Газета виходила «при найближчій участі д. професорів Кам'янець-Подільського державного українського університету і відомих Українських діячів», редагував її до 1919 р. приват-доцент А. Білецький – український літературознавець, доктор філології, президент Української вільної академії наук (1948–1952 рр.). Закінчивши екстерном Київську класичну гімназію, у Київському університеті під керівництвом професора В. Перетца вивчав російську та українську літературу і після завершення навчання був залишений для підготовки до професорського звання. Навесні 1918 р. успішно склав магістерські іспити, які давали йому право провадити викладацьку роботу у вищій школі в якості приват-доцента. Зайнявши відповідну посаду в Кам'янець-Подільському державному українському університеті на кафедрі української літератури отримав доручення викладати обов'язковий навчальний курс. Паралельно займався редакторською роботою в місцевій пресі [3].

«Життя Поділля» видавалось у друкарні Подільської губернської народної управи, мало наскрізну нумерацію чисел, з № 49 газета виходила із дозволу військової цензури. У статті новоствореного часопису професор В. Біднов зазначав: «Ми не знаходимо такого органу, що б допомагав нам і нашій справі, і тому-то місцеве українське громадянство, дбаючи про інтереси українського народу..., об'єднується кругом власного органу...», а також наголошував на демократичній позиції видання, яке мало намір підтримувати інтереси «всєї демократії без різниці національності, мови, віри». З № 56 газета перейшла під опіку комітету українських соціалістичних партій (з № 93 – соціалістичного комітету) і з № 67 це

було задекларовано у підзаголовку опозиційного часопису – «соціалістична газета». Фактичним редактором видання у цей час був М. Грушевський, а секретарем редакції – А. Животко (в подальшому громадський та політичний діяч, педагог, дослідник історії української преси, книгознавець, активний діяч української партії соціалістів-революціонерів, член Центральної Ради, разом з урядом УНР перебував у м. Кам'янець-Подільський, виконував обов'язки секретаря газети «Життя Поділля», тоді ж у місцевій пресі друкував низку статей, присвячених дитячій літературі, активно співпрацював з міністром освіти УНР, ректором І. Огієнком) [4].

З приходом у квітні 1919 р. радянської влади, редакція «Життя Поділля» щиро її вітала, однак продовжувала обстоювати національні права українського народу, через що почала зазнавати ідеологічного тиску. З цього приводу в газеті з'явилася стаття члена губернської управи С. Іваницького «Юпітере, ти гніваєшся, значить ти не прав». Через день після її виходу діяльність часопису було припинено з наказу голови революційного комітету М. Барана (у останньому числі цей наказ було подано на місці передової статті у жалобній чорній рамці, це число було конфісковано). Останнє число № 114 датоване 10 травня 1919 р. [5].

Наразі повне зібрання номерів знаходиться у відділі формування та використання газетних фондів Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. На шпальтах газети «Життя Поділля» інформація із досліджуваної проблематики подавалася зазвичай окремо на третій або четвертій сторінках. Про усі актуальні новини читачі дізнавались із рубрики «З університетського життя», яка спочатку друкувалася самостійною колонкою, а згодом розміщувалася в рубриці «Місцева хроніка».

Саме із неї дізнаємося, що наприкінці грудня відбулись збори студентів-математиків. В порядку денному зазначалися збори відділової Ради, утворення науково-математичного гуртка. Він мав на меті лише культурно-просвітну діяльність. Проте згодом було вирішено не вибирати раду, а обрати організаційну комісію якій надати право скликати загальні збори студентів-математиків. У тимчасову раду увійшли: Січинський, Лозанова, Терлецький, Квасницький, Гальперін [16]. Організація продовжувалась на початку січня 1919 р. Актуальними залишалися справи: рада професорів зверталася до студентства погасити фінансову заборгованість за навчання, студентів історико-філологічного та природничого факультетів просили здати фотокартки, всім студентам до канцелярії подати свої точні особові дані та адресу, студентів народжених 1899 р. подати заяви про видачу їм посвідчень для одержання відстрочки від військової служби [7]. Різдвяні «вакації» було оголошено до 28 січня й з цього дня розпочиналось друге півріччя навчання [8].

Незможливими студентами всіх факультетів університету був організований гурток репетиторів які надавали уроки по всіх предметах середньої школи в студентському гуртожитку. В цей час проходили Різдвяні вакації. Навчання в другому півріччі пла-

нували розпочати 28 січня й читати всі лекції по всіх факультетах. Цього місяця проводився набір до студентської сотні [9].

9 січня о 17.00 відбулись загальні збори української студентської громади з приводу відправлення інформаторів до військових частин [10]. 14 січня проводились збори всіх козаків Кам'янецької сотні студентського полку січових стрільців [11]. Ректор Іван Огієнко на знак єднання двох університетів запрошував професуру Київського державного університету прочитати лекції для кам'янецьких студентів [12].

До Кам'янець-Подільського окружного суду було подано на затвердження статут товариства допомоги незможним студентам Кам'янець-Подільського Державного Університету. Його фундаторами були ректор університету, міністр народної освіти професор І. Огієнко, декан фізико-математичного факультету професор П. Бучинський, голова Подільської губернської управи В. Приходько, голова Кам'янецької повітової земської управи О. Пашенко, колишній міський голова О. Шульмінський, відомий діяч К. Солуха та голова Подільського товариства «Просвіта» Є. Шманкевич [13].

15 січня до міста прибув професор Чайківський котрий мав викладати на фізико-математичному факультеті. Початок навчання для студентів цього факультету був проблематичним, проте І. Огієнко пообіцяв вирішити цю проблему. Тим часом студенти мали здавати заіаки по проблемам українознавства [14].

Студентський актив розробляв проект започаткування нового журналу «Студент». Крім висвітлення студентсько-громадського життя планувались рубрики письменства, критики, бібліографії, хронічки [15]. Видавничий гурток студентів-природників друкував перший аркуш лекцій професора Бучинського «Вступ до гістології», коштував він 5 крб., його можна було придбати в бібліотеці. 21 січня розпочались іспити [16].

Представники університету брали активну участь у Всеукраїнському університетському житті. Так, в перших числах за участі делегата із Кам'янець-Подільського було прийнято рішення просити у Директорії через головний відділ студентського центру 30 тис. крб. на проведення організації всіх вишів України та організації Всеукраїнської студентської конференції. В подальшому планувалось для майбутніх відносин із Всеукраїнським студентським центром при студентській громаді заснувати інформаційне бюро. А по зразку Київської організації в університеті планувалось заснувати відділ студентського Червоного Хреста [17].

Продовжувався прийом на різні факультети університету, але обов'язковою умовою було володіння українською мовою. Із початком лекцій на факультетах відбувались перевибори до факультетських рад на другий семестр. 28 січня педагогічна рада університету одержала із міністерства освіти розпорядження звільнити 3 поверх університетського будинку. Єдиним що залишалось, зауважити міністерству, що перехід серед навчального року і перенесення лабораторії в нове приміщення дуже зашкодить освітній справі. 26 січня до Кам'янця-Подільського прибули нові професори:

Д. Дорошенко, колишній міністр закордонних справ, читав українську історіографію XIX ст., професор Плевко – історію нового письменства, професор Столяров – математику, Малиновський – фізику, Клименко – історію (загальна), М. Васильківський – філософію релігії, Любарський – новогрецьку мову [18].

28 січня до Кам'янця прибув професор прикладної механіки М. Федорів, який читав лекції на математичному факультеті. На ньому було розпочато читання лекцій: вищий аналіз – 6 год., вправи з вищого аналізу – 2 год. – приват-доцент Чайковський; аналітична геометрія – 4 год., вправи з аналітичної геометрії – 2 год., геометрія числення – професор Столяров; начеркова геометрія – 3 год., вправи до начеркової геометрії – 2 год., сферична тригонометрія – професор Федорів; загальна фізика – 6 год., вправи до загальної фізики 1 год. – професор Малиновський. На природничому факультеті: людська анатомія – 4 год., практичні роботи по анатомії 2 год. – професор Бучинський; курс вищої математики для природників – 4 год. і 1 год. вправ – професор Федорів; фізика – як для математиків. Лекції професора Бучинського розпочинались 28 січня а інших викладачів у перших числах лютого. В студентській їдальні розпочали готувати не лише обіди а й вечері [19].

Було визначено наступний розклад занять на математичному факультеті: вищий аналіз – понеділок, середа, четвер – 16.00-18.00; вправи з вищого аналізу – п'ятниця 18.00-22.00, середа – 8.00-10.00; аналітична геометрія – вівторок, п'ятниця 16.00-18.00, вправи – п'ятниця 18.00-20.00; геометричне числення – середа – 18.00-20.00; начеркова геометрія – понеділок – 18.00-19.00, субота 8.00-10.00, вправи – середа 20.00-22.00, вівторок, четвер – 8.00-10.00; сферична тригонометрія – понеділок – 19.00-21.00; загальна фізика – вівторок, четвер, субота – 18.00-20.00.

На історико-філологічному факультеті в другому півріччі 1918-1919 навчального року читались наступні курси: професор Огієнко – «Історія української мови» (фонетика); професор Біднов «Історія української церкви» та «Українські брацтва»; професор Петр – «Горацій і антична метрика», «Горацій», «Грецька мова»; професор Клименко – «Історія України з початку до Люблінської унії», практичні заняття студіювання Руської Правди; приват-доцент Білецький – «Історія української літератури», «Методологія української літератури», практичні заняття: твори Квітки-Основ'яненка; приват-доцент Драй-Хмара – «Церковно-слов'янська мова», «Слов'янознавство», «Історія польської мови», практичні заняття з історії польської мови; приват-доцент Дорошенко – «Курс української історіографії XIX ст.»; приват-доцент Любарський – початковий курс латинської мови; приват-доцент Васильківський «Вступ до філософії». На богословському факультеті професор Біднов вищезазначені курси, професор Неселовський «Історія Богослужіння», приват-доцент Васильківський «Психологія й філософія релігії», приват-доцент Любарський грецьку мову нового завіту [20].

При університеті організовувався студентський чоловічий хор старостою якого був О. Свідзінський, бібліотекарем В. Сви-

дзінський, диригентами – Бесядовський, С. Козицький, М. Сорокатий, Сніжинський. Також в приміщенні університету відбувалось засідання організаційної комісії по влаштуванню грошового збору для біженців з Бессарабії [21].

Лише 6 лютого професор Федорів прочитав студентам-математикам вступну лекцію «Математика, механіка й природознавство». А 7 лютого професор Малиновський – «Сучасні проблеми фізики». Студентам видавали свідоцтва на право проживання після пред'явлення в канцелярію квитанції про оплату за даний семестр. На практичні вправи студенти записувалися на аркушах які вивішувалися на двері аудиторії [22].

Із 10 лютого на історико-філологічному та богословському факультетах викладачі розпочинали читати свої вступні лекції: приват-доцент Любарський – «Філологія і богослов'я» в понеділок з 8.45 до 9.25 і курс лекцій з 9.35 до 10.15 в аудиторії № 3; приват-доцент Васильківський – «Релігія як порівняння до повноти буття» у вівторок 11 лютого, з 15.45 до 16.25 і лекції з 16.35 до 17.15 в аудиторії № 1; приват-доцент Плевако – «Зміст і характер нової української літератури» в середу з 7.05 до 7.45 і лекція з 7.55 до 8.35; професор Клименко – «Українська державність як проблема історії» в четвер у ті ж години в аудиторії № 1; приват-доцент Дорошенко – «Розвиток дослідів українського минулого XIX століття у зв'язку з нашим національним відродженням» в четвер з 8.45 до 9.25 і лекції з 9.35 до 10.15; приват-доцент Клепатський – «Походження української нації» в п'ятницю з 7.05 до 7.45 й розпочинав курс з 7.55 до 8.35 в аудиторії № 1. А з 17 лютого на всіх факультетах навчання розпочиналось о 15.35 [23]. Студенти природничого факультету готувалися до облаштування навесні зразкового городу та ботанічного саду [24].

На лекції приват-доцента Плевако для студентів історико-філологічного та богословського факультетів на тему «Любов до рідного краю» були присутні члени університетської комісії, голова міської управи та ін. [25]. Після 1 березня студенти які не оплатили навчання не допускались до лекцій, роздавалися спеціальні вхідні квитки для відвідування занять. А після невеликої перерви навчання після святкування «масляної» розпочалось 3 березня [26].

Постановою Ради міністрів від 24 березня університету було дозволено влаштувати власний анатомічний театр. Секції трупів та анатомічні препарати було дозволено робити в лікарні губернської управи. Із дозволу міністерства народної освіти утворювалась кафедра політичної економії. Згідно обрання на кафедру призначався лектор Катеринославського гірничого інституту А. Синявський. Читання лекцій для студентів історико-філологічного факультету було обов'язковим [27].

Таким чином, для дослідників періодичне джерело «Життя Поділля» є достатньо інформативним. Зважаючи на окрему рубрику «З університетського життя» ми можемо дізнатись про перебіг актуальних справ та навчальний процес і громадську діяльність студентства та професорів Кам'янець-Подільського державного українсько-

го університету. В цей час студентська рада була дієвим та ефективним органом, університет був одним із центрів політичного життя, при ньому утворилась військова організація «Січовий поак», незможні студенти змушені були підпрацьовувати репетиторством, надаючи уроки бажачим із середньої школи. Найактивнішими серед студентства в січні-березні 1918 р. були О. Свідзінський, а серед професорсько-викладацького складу – І. Огієнко. Навчання розпочалось дещо із запізненням однак згодом ситуація нормалізувалась й вступні лекції на всіх факультетах успішно стартували. Загалом визначена проблематика є досить перспективною, тому планується і надалі її розвивати в наукових розвідках.

Список використаних джерел та літератури:

1. Завальнюк О. З історії Кам'янець-Подільського державного українського університету // *Етнічна історія народів Європи: зб. наук. пр. / [відп. ред. А.Г. Слюсаренко, І.Ф. Курас]. Київ, 2000. Вип. 6. С. 68-73;* Завальнюк О. Ідея соборництва в практичній діяльності українських університетів (1918-1920 рр.) // *Україна Соборна: зб. наук. статей. Київ: Ін-т історії України НАН України, 2005. Вип. 2. Ч. II. С. 282-293;* Завальнюк О. Від ідеї до спроби заснування Кам'янець-Подільського державного університету в добу Української Центральної Ради (січень-квітень 1918 р.) // *Етнічна історія народів Європи: зб. наук. пр. / [відп. ред. В.Ф. Колесник]; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: Унісерв, 2009. Вип. 30. С. 27-32;* Завальнюк О. Заснування українських університетів в Києві і Кам'янці-Подільському (1917-1918 р.) // *Народознавчі зошити: двомісячник Інституту народознавства НАН України. Львів, 2001. Ч. 3 (39). С. 439-443;* Завальнюк О. Збудування університету у Кам'янці-Подільському (1918 р.) // *Краєзнавство: науковий журнал. Київ, 2000. № 1-2. С. 2001-2008;* Завальнюк О. З історії заснування національних університетів (листопад 1917 – серпень 1918 р.) // *Історична і політична науки та практика в Україні / Ін-т політ. і етнонац. дослідж. імені Ф. Кураса; [голова редкол. Б.Є. Патон]. Київ: Парламент. вид-во, 2009. С. 283-298;* Завальнюк О.М. Утворення і діяльність державних українських університетів (1917-1921 рр.): монографія. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2011. 644 с.; Свято відкриття Кам'янець-Подільського державного українського університету: Дослідження. Документи. Матеріали / [укладач, авт. перед. са. і до-слід. О.М. Завальнюк]. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2008. 280 с.
2. Копилов А.О., Завальнюк О.М. Кам'янець-Подільський український університет: від ідеї заснування до ліквідації (1917-1921 рр.) // *Укр. іст. журн.* 1999. № 4. С. 41-50; № 5. С. 26-36; Копилов А. Професор І.І. Огієнко – ректор Кам'янець-Подільського державного українського університету // *Тези доповідей науково-теоретичної конференції «Духовна і науково-педагогічна діяльність І.І. Огієнка в контексті українського національного відродження» (до 110-річчя від дня народження).* Кам'янець-Подільський, 1992. С. 3-7; Тюрменко І. Відкриття Кам'янець-Подільського державного українського університету в спогадах Микити Шаповала // *Духовна і науково-педагогічна діяльність І. Огієнка (1882-1972) в контексті українського національного відродження: наук. доп. II Всеукр. наук.-теорет. конф.* Кам'янець-Подільський; Київ, 1997. С. 93-97.
3. Ільницький М.М. Білецький Леонід Тимофійович та його концепція поступу українського літературознавства // *Енциклопедія історії*

- України: Т. 1: А-В / [редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін.; Інститут історії України НАН України]. Київ: Наук. думка 2003. С. 277-278.
4. Голобуцький П.В. Животко Аркадій Петрович // *Енциклопедія історії України: Т. 3: Е-Й* / [редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін.; Інститут історії України НАН України]. Київ: Наук. думка 2005. С. 149-150.
 5. Чубай У. Українські періодичні видання м. Кам'янець-Подільського 1918 р.: історико-типологічний аспект // *Вісник Львівського університету імені Івана Франка*. Львів, 2007. Вип. 31. С. 258-266; Ісаєвич Я.Д. «Життя Поділля» // *Енциклопедія історії України. Т. 3: Е-Й*. / [редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; Інститут історії України НАН України]. Київ: Наук. думка 2005. С. 159.
 6. З університетського життя // *Життя Поділля*. 1918. 29 грудня. № 12. С. 3.
 7. З університетського життя // *Життя Поділля*. 1918. 4 січня. № 16. С. 4.
 8. З університетського життя // *Життя Поділля*. 1918. 3 січня. № 15. С. 4.
 9. З університетського життя // *Життя Поділля*. 1918. 1 січня. № 12. С. 4.
 10. З університетського життя // *Життя Поділля*. 1918. 11 січня. № 20. С. 3.
 11. З університетського життя // *Життя Поділля*. 1918. 14 січня. № 22. С. 3.
 12. З університетського життя // *Життя Поділля*. 1918. 17 січня. № 24. С. 4.
 13. З університетського життя // *Життя Поділля*. 1918. 18 січня. № 25. С. 4.
 14. З університетського життя // *Життя Поділля*. 1918. 19 січня. № 26. С. 4.
 15. З університетського життя // *Життя Поділля*. 1918. 22 січня. № 28. С. 4.
 16. З університетського життя // *Життя Поділля*. 1918. 23 січня. № 29. С. 4.
 17. З університетського життя // *Життя Поділля*. 1918. 24 січня. № 30. С. 4.
 18. З університетського життя // *Життя Поділля*. 1918. 28 січня. № 33. С. 4.
 19. З університетського життя // *Життя Поділля*. 1918. 29 січня. № 34. С. 4.
 20. З університетського життя // *Життя Поділля*. 1918. 31 січня. № 36. С. 3.
 21. З університетського життя // *Життя Поділля*. 1918. 6 лютого. № 41. С. 2.
 22. З університетського життя // *Життя Поділля*. 1918. 8 лютого. № 43. С. 2.
 23. З університетського життя // *Життя Поділля*. 1918. 9 лютого. № 44. С. 3.
 24. З університетського життя // *Життя Поділля*. 1918. 11 лютого. № 45. С. 3.
 25. З університетського життя // *Життя Поділля*. 1918. 14 лютого. № 48. С. 3.
 26. З університетського життя // *Життя Поділля*. 1918. 1 березня. № 60. С. 3.
 27. З університетського життя // *Життя Поділля*. 1918. 29 березня. № 84. С. 3.

В. Г. Байдич, В. В. Галатър, Ю. В. Олейник

**Университетская жизнь в г. Каменце-Подольском в январе-марте 1919 г. на страницах журнала «Жизнь Подолье»
(к 100-летию открытия Каменец-Подольского Государственного Украинского Университета)**

Исследуется университетскую жизнь в январе-марте 1919 г. и функционирования Каменец-Подольского Государственного Украинского Университета, деятельность студенческого и профессорского контингента, особенности учебного процесса, наиболее активные деятели в образовательной и общественной сфере вуза г. Каменец-Подольского по публикациям размещенными на страницах газеты «Жизнь Подолье». Из нее определено, что запись слушателей на лекции по гистологии, истории украинского языка и литературы проходил длительное время, печатались тексты лекций которые можно было приобрести в библиотеке, для решения нехватки преподавательских кадров приглашались профессора и приват-доценты с других вузов, И. Огиенком был решен вопрос о начале учебного процесса на математическом факультете, в Каменец-Подольский окружной суд был подан на утверждение устав общества помощи малоимущим студентам, представители университета активно участие во всеукраинском уни-

верситетской жизни, продолжался прием на разные факультеты университета, но обязательным условием было владение украинским языком, было определено четкое расписание занятий на факультетах, при университете организован студенческий мужской хор, обустроивался собственный анатомический театр.

Увидено, что большое внимание уделялось общественным мероприятиям, проведением литературных вечеров, организации творческих коллективов, отдельным вопросам было финансовое, существовали проблемы с оплатой за обучение, однако малообеспеченным студентам предоставлялась помощь, способные – обеспечивались стипендиями. Выяснено что второе учебное полугодие длилось 3 месяца и «Рождественские каникулы» закончились 28 января, после чего был продлен II полугодие учебного года.

Ключевые слова: Каме́нець-Подольський державний український університет, «Жизнь Подолья», Подольская губернская управа, Подольское украинское общество «Просвита», университетская библиотека, университетская жизнь.

V. G. Baydich, V. V. Galatyr, Y. V. Oliynyuk

**University life in Kamianets-Podilskyi in January-March 1919
on the pages of the magazine "Life of Podillya"
(to the 100th anniversary of the opening of the Kamianets-Podilskyi
State Ukrainian University)**

The university life in January-March 1919 and the functioning of the Kamianets-Podilskyi State Ukrainian University, the activities of the student and professorial contingent, the peculiarities of the educational process, and the most active figures in the educational and public sphere of the city of Kamianets-Podilskyi based on published publications are researched. On the pages of the newspaper «Life of Podillya». It has been determined that the recording of listeners to the lectures on histology, the history of the Ukrainian language and literature took place for a long time, printed texts of lectures that could be purchased in the library, to address the lack of teaching staff invited professors and private tutors from other universities, I. Ohienko was the issue of the beginning of the educational process at the Faculty of Mathematics was solved, Kamianets-Podilskyi District Court was submitted for the approval of the charter of the Society for the Assistance to the Students of Need, the representatives of the University took an active part Participation in all-Ukrainian university life, the admission to different faculties of the university continued, but the obligatory condition was the possession of the Ukrainian language, a clear schedule of classes was determined at the faculties, a student male choir was organized at the university, and its own anatomical theatre was arranged.

It was seen that much attention was paid to public events, the organization of literary evenings, the organization of creative teams, a separate issue was financial, there were problems with payment for education, but poor students were provided with assistance, able – provided with scholarships. It was discovered that the second semester of the training lasted 3 months and «Christmas vacations» ended on January 28, after which the II semester of the academic year was continued.

Key words: Kamianets-Podilskyi State Ukrainian University, Podillya Life, Podillya Governor's Office, Podilskyi Ukrainian Society Prosvita, University Library, University Life.

Отримано: 27.08.2018